

De Postrijder der provincie Limburg

ABONNEMENT

binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. „
Een blad afzonderlijk 15 centiem.
Aankondigingen 15 centiem per druk-
regel.

MEN SCHRIJFT IN

te Tongeren bij M. COLLÉE, uitgever en
eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

TONGEREN, DEN 2 JANUARIJ.

« Herhaalde maal is er sprake geweest over eene alliantie tusschen Pruisen en Rusland; thans kenschetst men den aard der alliantie. Luidens een' bijzonderen brief, is zij het persoonlijk werk van keizer Alexander II en koning Willem I; de heeren van Bismark en prins Gortchakoff, hoofdminters van Pruisen en Rusland, zouden vreedzaam gebleven zijn aan de onderhandelingen hunner Vorsten en aan het sluiten van dat verbond.

» Wij kunnen moeilijk geloof slaan aan die onbewustheid der beide ministers: dezelve beantwoordt geenszins het aandel van hunner rol en zou overigens geene reden van bestaan hebben: de heeren van Bismark en Gortchakoff deelen te dezen aanzien geheel en al de inzichten hunner Vorsten.

» Overigens gelooven wij niet min noch meer dan vroeger aan deze alliantie. Wij gelooven dat er nog niets geschreven is, maar alleen mondelingsche onderhandelingen hebben plaats gehad.

» Op dit punt heeft de bijzondere brief gelijk; — doch wij zijn vooral verzekerd, en de feiten bewijzen het iedereen dag, dat beide gouvernementen geheel en al teakkoord vooruit gaan; iets wat de tusschenkomst der ministers bewijst.

» Die overeenkomst bevestigt zich op alle punten: te Constantinopel, Athenen, in Zuid-Duitschland. Het is blijkbaar dat, gedurende hunne lange en talrijke samenkomsten van den verleden zomer, Alexander en Wilhelm al de nog hangende politieke kwestien besproken, dezelve oplossingen voorbereid, en de daaruit kunnende voorspruiten gevolgen voorzien en overlegd hebben. Hunne hoofdminters, nauwkeurig deswege ingelicht, voeren thans de plannen hunner meesters uit en zulks met eene bewonderenswaardige overeenstemming.

» Er bestaat de rhalve wellicht geene eigentlijk gezegde alliantie tusschen Pruisen en Rusland, maar veeleer eene soort van medeplichtigheid. » (Presse.)

Tongeren, den 1° januarij 1869.

Mijnheer de Postrijder,

De oude Tongenaar zou aan zijnen eersten plicht onttrekken, zoo hij de lezers van den Postrijder met den eersten januarij geen zalig Nieuwjaar kwam wenschen. Veel geluk, vrienden, met vrouw en kinderen, geluk in uwe ondernemingen, valt niet door het ijs,

WATERLOO.

VRIJE VERTALING NAAR HET FRANSCH.

(VERVOLG.)

II.

Te midden van dat ongeduldig wachten, zag ik alle dagen nieuwe dingen, die mij nu als eene ware komedie, zooals men op de kermispen speelt, voorkomen: ik zag maires, adjunkten, raadsleden van de dorpen, koorn en houthandelaars, bosch- en veldwachters, allen lieden die men sinds de laatste tien jaren als de beste vrienden van den keizer beschouwde, en die zelfs zeer gestreng geweest waren, wanneer men een woord ten nadeele des keizers sprak — ik zag hen betij in de hal, op de markt of overal elders, schreeuwen tegen den dwingeland, tegen den overweldiger, den weerwolf van Corsika. Men zou gezegd hebben, dat Napoleon hen veel kwaad gedaan had, terwijl zij en de leden hunner familie toch altijd de beste plaatsen hadden gehad. Ik heb later dikwijls gedacht, dat men op zoo'n wijze altijd de goede plaatsen onder alle regeeringen heeft, en in weersvil daarvan zou ik mij schamen op hen te schelden, die ons niet meer kunnen antwoorden en die wij vroeger duizende malen geveid hebben, ik zou liever arm blijven en werken dan door zulk een middel rijk en gezien te zijn. Doch zoo zijn de menschen!

Ik moet echter erkennen dat onze vorige maire en drie of vier raadsleden dat voorbeeld niet volgden; M. Goulden zegde dat deze ten minste zich zelven eerbiedigden, en dat de schreeuwers geen gevoel van eer hadden.

Ik herinner mij zelfs nog dat de maire van Hacmatt, die zijn horlogie bij ons kwam laten nazien, op zekerem dag op den keizer begon uit

breekt u den hals niet op den ijeren weg en verslikt u niet van den eersten januarij tot den laatsten december. Voor het overige doet wat de catechismus u geleerd heeft en Onze Lieven Heer, die zijn jongens nooit verlaat, zal u zoo oud laten worden als de stokoude Tongenaar.

Moet ik de tongersche liberalen ook niets wenschen? Wilden zij mij gelooven, zij waren de gelukkigste lieden van de wereld. Maar zij spelen met hunnen kop, zij willen slimmer zijn dan Jan en alleman en zoo komt het dat zij zich elken keer de neus kapot loopen.

De menschen die 's morgens de mis hooren en daarna aan hunne bezigheden gaan, dat zijn de vreedzaamste menschen van de wereld. Zij maken met niemand ruzie, in de herberg drinken zij eene malsche pint zonder lavij te maken, zij zoeken vrede te houden met iedereen en zij worden zoo vet als Jan Spek.

Een liberaal integendeel is altijd ongerust, hij draait zich zeven maal rond op zijnen stoel en hij wordt zoo mager als Pee Stek.

Vindt gij in stad of dorp een man die zich goed gedraagt, die zijne plichten vervult jegens God en de menschen, die weldadig is jegens de armen en in vrede zoekt te leven, vraagt hem niet naar zijne politieke denkwijze, het is een katholiek.

Maar ontmoet gij eenen vechter, eenen herderghaan, eenen verkwister, eenen lap, eenen vrouwen-beleediger, eenen dronkaard, hij zal er roem op dragen zich liberaal te noemen.

Ik ben daar schoon van mijnen teks afgeeraakt met die vervolgen liberalen. Ik was begonnen met de menschen een zalig nieuwjaar te wenschen en daar ben ik op eens in het politiek verward! Ik moet onze tongersche liberalen toch ook eenen nieuwjaarswenschen doen. De ondervinding heeft hun geleerd dat zij ongelijk hebben van in Limburg veel van hunne neus te willen maken. Ik wensch dat de Hemel hun doe verstaan dat het best wat zij te doen hebben is van zich stil te houden en in vrede zoeken te leven met hunne medeburgers die hun niets vragen. De vrede is zoo eene schoone zaak; daar moet een liberaal zoo veel aan houden dan ik. Maar, mijn allerliefste lezer, een liberaal is zoo een drollig ding! een liberaal moet van tijd tot tijd klatsen aan den kop krijgen dat hem de ooren toeten; daar zonder is er met hem geen huis te houden. De tongersche katholieken zijn de vreedzaamste menschen die men vinden kan; maar, als het absoluut moet zijn, dan geven

te vallen, en dat M. Goulden eensklaps opstond, en tot hem zegde:

— Ziedaar, mijnheer Michel, ziedaar uw horlogie terug; ik wil niet voor u werken. Wat u wat! gij die verleden jaar nog bij alle gelegenheden ziedt «de groote man!» die Bonaparte nimmer kortweg de keizer noemde; maar van hem sprak als van den keizer, den koning, den beschermmer van den Helvetische bond; en alsof gij uwen mond vol soep hadt, schreeuwte gij nu, dat het een gewelddenaar is, en gij noemt Lodewijk XVIII. Lodewijk de welbemide! Forci, gij moest u schamen! Zie zij de menschen soms voor besteen aan, en geloof gij dat ze geen geheugen meer hebben?

— Men ziet wel dat gij een ouden Jakobijn zijt, gaf de ander ten antwoord.

— Wat ik ben gaat niemand aan, zegde M. Goulden; maar in ieder geval ben ik geen lagen vleier.

Hij was bleek geworden en eindigde met te zeggen:

— Och, M. Michel, het is eene waarheid... dat schelmen onder alle regeeringen schelmen blijven.

Zijne verontwaardiging was dien dag zoo groot, dat hij bijna niet werken kon, en ieder oogenblik opstond om uit te roepen:

— Jozef, zoo ik bij geval smaak in de Bourbons had gehad, zou die hoop belaelars mij reeds lang tot andere gedachten gebracht hebben, het zijn die soort van wezens die alles doen verloren gaan, zij keuren alles goed, vinden alles schoon, alles heerlijk, en zien nergens gebreken aan; zij hebben hunne handen ten hemel, met eenen uitroep van bewondering als de koning niest; in een woord zij willen hun deel van den koek hebben.

En wanneer de keizers en koningen, zich aldus bewierookt ziende, eindigen met zich zelven als godheden te beschouwen, en wanneer er eene

zij bij de kiezingen eenige goede oorvijgen aan den liberalen huiscelen dan is het weer gedaan, tot de volgende kiezing.

Indien ik Koning was, hetgeen ik misschien nooit zal worden, dan zou ik het heel anders aanleggen als Leopold II. Ik zou den 1° januarij 's morgens op het balkon van mijn paleis gaan staan en ik zou zeggen: Hoort eens hier, jongens, gij moet allemaal zoo veel ambras niet maken. De belzische spreuk zegt *Eendracht maakt macht*, dat wil zeggen dat gij u moet verstaan gelijk goede broeders. De groote meerderheid van ons land bestaat uit kristene menschen, daarom moet gij beginnen met de religie van de meerderheid te eerbiedigen; de groote meerderheid zijn vreedzame personen die niemand zoeken moeite te doen, daarom moet gij allen in vrede leven. Al mijne onderdanen zijn gelijk voor de wet, daarom mag de eene niet vervolgd en de andere niet begunstigd worden; gij moet allen zonder uitzondering eenten en openeuten betalen dat u de kneuk kraken, daarom moet gij ook allen dezelfde rechten hebben. Staat u dat zoo niet aan dan zal ik, oude Tongenaar I, generaal Chako zijn grootste kanon doen laden en ik schiet u potverdikke op het lijf dat de stukken er van vliegen.

Een oude Tongenaar.

Verleden woensdag, 30 december, was de kerk der arme clarissen in onze stad vervuld met eene godvruchtige volksmenigte, juist alsof het ging om een groot feest te vieren. Het was de lijdendienst van eene geestelijke dochter der H. Clara, geheten in de wereld Honorina Haegens, en in het klooster Maria-Theresia, 40 jaar oud, waarvan zij er 20 onder den strengen regel der H. Clara met warme godsvrucht en met voorbeeldigen ijver heeft overgebracht.

Hare verwanten, vrienden en stadsgenooten hadden het zich ten plichte gerekend, hunne gebeden met die van het klooster te vereenigen en ooggetuigen te zijn van de treffende ceremonie die de begrafenis der clarissen vergezelen.

De Eerw. Heer deken die sedert 24 jaar het klooster bestuurde, heeft den lijdendienst gehouden en de overledene tot het kerkhof begeleid.

Zuster Theresia is de vierde zuster welke in het klooster van Tongeren sterft, sedert dat hetzelfde bestaat. Dit noederhuis heeft drie andere huizen achtereen gesicht, namelijk te Munster in Westphalen, te Dusseldorf in de Rijnprovincie en te Rousselaere in Westvlaanderen. Alle zusters welke deze huizen besturen hebben hare kloosterlijke opvoeding; te Tongeren ontvangen en staan met het moederhuis in vriendschappelijke betrekkingen.

omwenteling komt, dan verlaten hen zulke schurken en beginnen dezelve komedie weer bij de anderen. Op zoo'n wijze blijven zij immer in de hoogte, en dergelijke lieden zijn altijd in de ellende.

Dat alles gebeurde in het begin van de maand mei, gedurende den tijd dat men aan het stadhuis aanplakte, dat de koning zoo even zijn plechtigen intocht te Parijs gehouden had, te midden van de maarschalcken van het keizerrijk, dat het grootste gedeelte der bevolking hem te gemoet gesnel was, dat grijsaards, vrouwen en kinderen tegen de balkons opgeklimmen waren, om zijnen aanblik te genieten, en dat hij allereerst zich naar O.-L.-Vrouwe kerk begeven had, om den Heer te danken, en slechts daarna naar zijn paleis de Tuilerien. Men maakte ook bekend dat de senaat de eer gehad had eene prachtige redevoering tot hem te houden, waarin onder anderen gezegd werd, dat hij zich niet moest laten verschrikken door de heerschende wanorde, dat hij moed moest houden, en dat de senateurs hem zouden helpen de vele moeilijkheden te overwinnen. Iedereen juichte deze redevoering toe.

Weinig tijd daarna zouden wij een nieuw schouwspel genieten; dertigkeer der emigranten uit het diepste van Duitschland en Rusland. Zij kwamen de een in *pataches*, een tweewielig, goedkop, doch zeer ongemakkelijk rijtuig, andere in eenvoudige van wilgentakken gevlochte bakken, op twee of vier wielen. De dames droegen kleeders van groote gebloemde stoffen, en de mannen bijna allen den ouden frak der Franschen, de korte broek, het tot over de heupen afhangelende vest, zooals wij ze op afbeeldingen uit den tijd der republiek zien. Al die lieden schenen fier en vroolijk; zij waren verheugd in hun land terug te keeren. In weerwil van de oude knollen die hen voorttrokken, weerwil van hunne ellendige met stroo gevulde rijtuigen, en

De kerk van Hlex komt met een schoon nieuw orgel bezigtigd te worden, dank aan mevrouw de gravin Françoise d'Ansembourg in 1866 overleden. Deze had in haar eigenhandig testament den wil uitgedrukt, dat hare erfgenamen de nieuwe kerk waartoe de overledene zoo edelmoedig heeft bijgedragen, door het plaatsen van een goed orgel zouden voltrekken. Nauwelijks was het testament geopend, of mevrouw de gravin Adelaidis, hare godvruchtige en mildadige zuster bestelde aan de heeren Peerenboom en Lyser van Maas-tricht een welgepast orgel, hetgeen op den 50 december is ingehuldigd geworden.

Op verzoek van genoemde Dame hebben eenige deskundigen ouzer stad, waaronder zich de Eerw. heer deken van Tongeren bevond, het orgel van buiten en van binnen onderzocht, met groote voldoening gespeeld en den heer Peerenboom gelukgewenscht, dat hij al de voorwaarden van het contract naar het gewisse heeft voltrekken.

Dit orgel is het tiende, hetgeen genoemde facteurs in het canton van Tongeren gemaakt of hersteld hebben. Binnen drie maanden plaatsen zij het elfde te Wouteringen.

Men verzekert ons, dat zelfs in het kort nog vier orgels voor de nieuwe kerken van Bommers-hoven, Coninxheim, Mall en Rixingen zullen besteld worden.

Voor 25 jaren waren in het dekanaat buiten de stad Tongeren alleen twee kerken welke orgels hadden, te weten: Milieu en s'Heeren-Elderen.

Een goed orgel, bekwame organist en harmonische stemmen dragen wonder veel bij om den godsdienst te veredelen, de godsvrucht d'aan geloovigen te vermeerderen en hunne herten tot den hemel, het oogpunt van den goeden kristen op te heffen.

Kerk ingestort.

Het stadje Fritzlar, in Keur Hessen, is den 7 dezer maand, door eene schrikkelijke ramp getroffen.

Het kwart voor 7 ure 's morgens waren er talrijke inwoners naar de kerk gekomen, om de groote mis bij te wonen. Eensklaps toen de mis nauwelijks begonnen was, deed zich een schrikkelijk gekraak en gedruisch hooren; de gansche kerk was met een dik stof vervuld. Een gedeelte van het gewelf, nabij het orgel was ingestort, en 21 personen die er onder begraven lagen, zijn op den slag gedood.

Er had eene onbeschrijflijke verwarring plaats; vele personen vielen en werden onder den voet getrapt. Toen den eersten schrik voorbij was, begon men de puinen op te ruimen, ofschoon er nog een gedeelte van het gewelf dreigde in te storten. Bijna niet een der 21 slachtoffers gaf nog eenig teeken van leven. Zij werden in de sakristij

de hooren die zij bij wijze van postillon voorop deden zitten, in weerwil van dat alles, deed het mij pijn; ik herinnerde mij de vroegde die ik zelf ondervonden had, toen ik vijf maanden geleden, Frankrijk terug zag, en ik zegde in mij zelven: «Arme lieden, wat zullen zij aangedaan zijn, als zij Parijs wederzien, wat zullen zij verheugd wezen!»

Daar zij allen aan den *Rooden Os* stil hielden, het hotel der vroegere gezanten, der maarschalcken, prinsen, hertogen en van al die rijkards, welke nu niet meer kwamen, zagen wij hen in de kamers bezig met zich te kammen, te kleeden en te scheren. Tegen den middag kwamen allen naar beneden, ongeduldig roepende: «Jan! Claude! Germain!» als voornaame persoonsnaadjes bevelende, namen zij aan de groote tafels plaats, terwijl hunne oude knechts, met hun afgesleter plubje, en de servet over den arm, achter hen stonden. En die lieden met hun kostuum van de vorige eeuw, hun opgeruimd gelaat en schoone manieren, maakten met dat al een goed figuur, men sprak bij zich zelven: «Ziedaar Franschen die van verre komen; zij hebben ongelijk gehad te vertrekken en Europa tegen ons op te biten; maar voor alle zonden is vergiffenis; dat zij gelukkig zijn, en zich goed gedragen, dat is al het kwaad dat men hun toewenscht.»

Sommige van deze emigranten kwamen in postkoetsen aan, in welk geval onze nieuwe maire, M. Jourdan, ridder van St. Louis, de pastoor Loth en den nieuwen kommandant van de stad, M. Robert de la Faisanderie, in schoon geborduurd uniformen, hen voor het hek opwachttten; wanneer het geklap van de zweep dan over de wallen klonk, traden zij met lachend gelaat, als lieden die een groot geluk overkomt, vooruit; en zoohaast het rijtuig stilstond, snelde de kommandant er op toe, om het portel te openen, onder het uiten van woorden van geest-